

Конкурс Горовиця: це збулося!

Віктор Сподаренко

10 травня, 16:09

ZN №1242, 11 травня — 17 травня

Упродовж десяти днів столиця України, куди з'їхалися одні з найкращих піаністів світу у віковій категорії від 14 до 19 років, була центром фортепіанного мистецтва.

Саме в період виборчих баталій в Києві відбувався також грандіозний відбір кандидатів на звання лауреата Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця.

Учасниками змагань стали 27 молодих виконавців із 9 країн світу — Австралії, Великої Британії, Вірменії, Ізраїлю, Італії, Канади, Китаю, Литви та України. Всі учасники пройшли доволі серйозний попередній професійний відбір, тож увага журі й міжнародної музичної спільноти була прикута до прослуховування високохудожніх зразків музичної класики, драматургію яких не завжди легко осмислити в юному віці, не кажучи вже про технічну складність виконавської програми. Проте юні виконавці не тільки впорались із інструментальним вираженням авторських рішень на фортепіано, прихованих у знаковій системі нотних символів, а й продемонстрували своє індивідуальне тлумачення художнього образу в контексті інтерпретації музичних творів.

Озираючись на проведення XII Міжнародного конкурсу Горовиця в Середній групі, відзначимо, що його значущість полягає не тільки в атмосфері змагальності, яка загартує піаніста, примушуючи постійно підтримувати виконавську форму, а й у формуванні інструментально-виконавської музичної культури, що впродовж 24 років є яскравим показником художніх досягнень вітчизняної фортепіанної школи на міжнародній арені.

Альона Щербань

Зліва направо: Ірина Полстянкіна (Президент Міжнародного благодійного фонду конкурсу Володимира Горовиця), Давіде Ранальді (Італія, призер конкурсу), Ноа Капелюшник (Ізраїль, призерка конкурсу), Ноа Чжоу (Велика Британія, III премія), Кейтлен Ріналді (Австралія, IV премія), Дмитро Семикрас (Україна, II премія), Шанцзюнь Сюй (Китай, V премія)

Якщо розглянемо історію конкурсу, то бачимо — всі молоді виконавці, що пройшли апробацію своєї майстерності на "сцені Горовиця" у вікових категоріях "Горовиць-Дебют", молодшої, середньої та старшої груп, підтвердили своє звання лауреата на престижних міжнародних конкурсах. Щоб переконатися, досить ознайомитися бодай із творчою історією трьох піаністів: Антонія Баришевського — лауреата II премії 2005 року; Романа Лопатинського — лауреата "Горовиць-Дебют" 2004 р., II-ї премії 2006 та I-ї премії 2010 років; Брайана Валліка — лауреата I премії 1997 року. Крім цього, можемо згадати також XIV Міжнародний конкурс Вана Кліберна (США, штат Техас), де вперше за всю історію українець Вадим Холоденко здобув I премію і Золоту медаль. Не менш феєричним був виступ українця Дмитра Чоні на Міжнародному фортепіанному конкурсі в Лос-Анджелесі 2017 року, де виконавець здобув I премію і того ж року підтвердив свою першість на XXVII Міжнародному фортепіанному конкурсі у Римі та Міжнародному конкурсі піаністів ім. Паломі О'Ши у Сантадері (Іспанія).

Одне слово, "лауреати Горовиця" здобували призові місця на багатьох престижних міжнародних конкурсах: імені А.Рубінштейна (Ізраїль, Тель-Авів), Вана Кліберна (США, штат Техас), ім. Ф.Буззони (Італія,

Больцано), ім. П.Чайковського (РФ, Москва), на конкурсі піаністів у Хамамацу (Японія), конкурсі ARD (Німеччина, Мюнхен) та інших.

Одним із досягнень XII Міжнародного конкурсу Горовиця є те, що два українці вибороли I і II премії. Олександр Злотник — голова журі конкурсу, народний артист України, професор, ректор Київської муніципальної академії музики ім. Р.Глієра, зазначив: "Нам є чим пишатися, — вперше в історії конкурсу українські виконавці одночасно стали лауреатами I і II премій, що свідчить про якість вітчизняної фортепіанної школи". Отже, лауреатом I премії і володарем Золотої медалі став Ілля Овчаренко, а лауреатом II премії та володарем Срібної медалі — Дмитро Семикрас.

Як відомо, всі учасники конкурсу, подаючи заявку, готували 7 сольних творів та один твір з оркестром. Упродовж трьох турів кожен із учасників мав можливість проявити свої сильні сторони в різних жанрах музики — від "хрестоматійних" прелюдій і фуг Й. С.Баха, сонат Д.Скарлатті до віртуозних етюдів та концертів з оркестром.

Кожен тур конкурсу відзначався своєю атмосферою і завданнями, які необхідно було вирішити міжнародному складу журі.

Альона Щербань

**Журі конкурсу: Войцех Світала (Польща),
Тетяна Рощина (Україна), Олександр
Злотник (Україна, Голова журі), Ванесса
Латарш (Велика Британія), Франческо
Лібетта (Італія), Діна Йоффе (Ізраїль),
Микола Сук (США)**

Перший тур — це визначення виконавських музично-аналітичних навичок учасників, із демонстрацією особливостей поліфонічного мислення. Це також вираження багатоголосої фактури, лінійного проведення музичних голосів, виділення музичної теми. Тут виконавцям необхідно було продемонструвати контраст і єдність голосів у поліфонічному сплетінні звуків комплементарної ритміки; звернути увагу на майстерність володіння класичним репертуаром у сонатах Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л.Бетховена, М.Клементі; виявити особливості виконавської інтерпретації у творах композиторів-романтиків та звернути увагу на інтерпретаційні аспекти творів українських композиторів.

Однією з вимог I туру було обов'язкове виконання твору українського композитора. За підсумками конкурсу, спеціальний приз за найкраще виконання твору українського композитора отримав лауреат III-ї премії і володар Бронзової медалі, представник Великої Британії Ноа Чжоу, який блискуче виконав "Бурлеску" Мирослава Скорика. Саме в цьому творі, як і в "Гуцульському триптиху", "Коломийці", український композитор передав незвичне для 60-х років ХХ ст. трактування народнопісенних інтонацій, що зараховують до "нової фольклорної хвилі".

Отже український неофольклоризм успішно виконується у світі не тільки українськими виконавцями, а й зарубіжними і конкурс Горовиця це засвідчив.

Однак, наскільки складна для закордонних учасників конкурсу обов'язкова умова виконати музику українського автора, та наскільки вони готові до інтерпретації української фортепіанної музики, яка не завжди для них ментально близька?

Виконавчий директор конкурсу Горовиця Ірина Полстянкіна зазначає: "Виконання п'єси українського композитора іноземними учасниками викликає завжди особливий інтерес журі та публіки. Іноземці просять надіслати їм ноти, часто ведеться досить тривале листування — "а можна п'єсу мініатюру віртуозного плану?", "а кантілену?", "а в джазовій манері?". Потім ми з інтересом чекаємо, що ж вибере учасник. Інколи трапляється, що певні п'єси стають "хітами" в іноземців. Часто саме іноземні учасники отримують спецприз за виконання п'єси українського композитора".

Атмосфера другого туру була не менш емоційною. Кожен із учасників намагався продемонструвати артистизм, у якому поєднується інструментально-художнє осмислення образного змісту виконуваного твору з емоційним виявом глибокого відчуття логіки розгортання музичної драматургії. Саме на це були спрямовані репертуарні вимоги II туру, що охоплювали стильову панораму музики від епохи романтизму до сучасності.

Трансформація музичної теми, її драматизація, психологізація музичних образів у свідомості виконавця та її вираження в індивідуальному тлумаченні художнього змісту, — з усіма цими завданнями більшість учасників

упоралися відмінно. Чимало творів, виконаних конкурсантами у II турі, написані у формі варіацій. Як зазначав Роберт Шуман: "У варіаціях об'єкт потрібно весь час чітко бачити, але скло, крізь яке на нього дивляться, має бути по-різному забарвлене".

Відтак, перед членами журі стояло нелегке завдання — визначити, наскільки конкурсант зуміє виразити основну тему твору, осмислити її, емоційно пережити, а згодом трансформувати й пристосувати до різних жанрових умов, визначених у нотному тексті музичної композиції.

З огляду на результати рішення журі, найбільш вдало змогли проявити себе у II турі — Ілля Овчаренко, Дмитро Семикрас, Марія Мацієвська (Україна), Ноа Чжоу (Велика Британія), Кейтлен Ріналді (Австралія), Шанцзюнь Сюй (КНР).

Фінал конкурсних змагань — проведення третього туру — відбувся у Колонному залі ім. М.Лисенка Національної філармонії України. Там кожен із учасників намагався показати себе в ролі соліста Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України під керуванням диригента Віталія Протасова.

І завершальним урочистим акордом конкурсних змагань стала церемонія нагородження, де перед врученнями нагород кожен із лауреатів виконував один із яскравих творів своєї програми. Це вкотре засвідчило високу вимогливість та об'єктивність журі, високий професійний рівень конкурсних змагань 2019 року.

Альона Щербань

Зліва направо: Дмитро Семикрас (Україна, II премія), Ілля Овчаренко (Україна, I премія), Кейтлен Ріналді (Австралія, IV премія), Віталій Протасов - диригент Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України), Марія Мацієвська (Україна, VI премія), Ноа Чжоу (Велика Британія, III премія), Шанцзюнь Сюй (Китай, V премія)

Не можна також не відзначити важливу особливість конкурсу Горовиця: нагородження учасників не тільки преміями від 500 (VI премія) до 5000 доларів США (I премія), а й спеціальними призами, ангажементами (а їх чимало) — від Європейської спілки молодіжних музичних конкурсів; від Міжнародного благодійного фонду конкурсу В.Горовиця — стипендія на навчання в міжнародній "Літній музичній академії" в сезоні 2019 року, концерти лауреатів у містах України, виступ з оркестром у рамках Міжнародного фестивалю "Київські літні музичні вечори"; концерт лауреатів у залі ім.Альфреда Корто (Париж) у сезоні 2019/2020 (від художнього директора Асоціації Анімато (Франція) Маріана Рибіцкі); участь лауреатів XII Конкурсу у концертній серії Українського інституту у Швеції сезону 2020/2021 (від директора Українського інституту у Швеції (Стокгольм) Наталії Пасічник); спеціальна відзнака Українського радіо — студійний запис до художнього фонду Українського радіо та залучення лауреатів до багатьох інших мистецьких концертних проєктів.

Незважаючи на високий фаховий рівень та вимогливе журі, впродовж усього конкурсу відчувалася святкова та доброзичлива атмосфера музичного форуму, де кожен із учасників зміг не тільки проявити себе, а й отримати цінний досвід від спілкування з членами журі й виконавцями, ближче ознайомитись із культурою України.

Підсумовуючи результати конкурсу та відзначаючи високий рівень підготовки українських піаністів, професор фортепіано Talent Music Academy в м.Брешія (Італія) Діна Йоффе зазначила: "В Україні є молоде покоління піаністів добре відомих у світі. Мені доводилося брати участь у роботі журі багатьох міжнародних конкурсів — у Хамаматцу (Японія), конкурсі ім.Ф.Шопена (Польща), конкурсі в Клівленді (США) та інших. Я помітила, що на таких престижних конкурсах виступають багато молодих виконавців з України, більшість яких зараз навчається за кордоном. Але дуже важливо, щоб лауреати завжди пам'ятали, хто їх навчив, а навчили їх тут — в Україні".

Конкурс Горовиця 2019 року проходив під гаслом "Це збудеться". Що ж — це збулось (!) і обов'язково збудеться наступного — ювілейного року! Саме у 2020 році організаційний комітет відзначатиме 25 річницю від часу заснування Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця.

